

IN MEMORIAM: BRANKO VUKOJEVIĆ (1956–2003)

Kapetan žute podmornice

Od posledica teškog saobraćajnog udesa u subotu 30. avgusta u Londonu je preminuo Branko Vukojević, začetnik srpske rokenrol kritike

IZ PORODIČNOG ALBUMA

Danas, kada gledate prvu priču iz kultnog omnibusa *Kako je propao rokenrol*, osim što ćete se slatko nasmejati, lako vam se može desiti da budete iznenađeni nepogrešivom anticipacijom zbivanja kojima smo hrlili u susret. Ali, ne biste bili u pravu. Za Branka Vukojevića, scenaristu te priče, to nije bila anticipacija. Za njega to je već uveliko bila realnost. I to nije bilo prvi, a ni poslednji put da jasnije od drugih prodre u život, registruje uzroke i ukaže na posledice. Redovno kroz humor kao najdelotvorniji način da neutrališe nepodnošljiv sudar sa tragikom zbilje.

Do debija na filmu je došao u 33. godini, kao doajen koji iza sebe ima staž od petnaest godina pisanja o rokenrolu i popularnoj kulturi. Od starta je bilo jasno o kakvom potencijalu je reč. Njegov prvi, mada koautorski tekst, o tada popularnoj grupi Jes, izazvao je oduševljenje tadašnjeg urednika kultnog magazina "Džuboks" koji će ushićeno izjaviti da je to najozbiljniji i najkompetentniji tekst napisan o muzici nekog domaćeg autora. Podigavši odmah letvicu toliko visoko, sledeću deceniju i po nije mu ostalo ništa drugo nego da se takmiči sa samim sobom. I nije posustajao. Istančanog senzibiliteta ne samo da je nepogrešivo prepoznavao tokove i struje u večno promenljivoj industriji zabave već ih je i definisao pre i ubedljivije od svih drugih. Stoga je logično da se standard definisao prema njemu. Kada je i sam, koju godinu

kasnije, postao urednik "Džuboksa", smatrao je za dužnost da oblikuje i afirmiše generaciju kritičara. Naoružan osmehom i strpljenjem, ubrzo je imao priliku da nadgleda rezultate.

Ponoviće to koju godinu kasnije u kratkom, ali najbitnijem, periodu postojanja "Ritma", predvođeci novu talentovanu generaciju srpskih rokenrol i filmskih kritičara.

Kada pucnji više nisu bili pojedinačni i kada smo zaboravili imena prvih žrtava, spakovao je kofere i otišao u London. Tamo će se baviti veb dizajnom i animacijom.

Ma koliko da je izbegavao istaknuto mesto, ostaće upamćen kao predvodnik nekoliko generacija integrisanih u svet. Svet koji nisu posmatrali ni doživljavali nadmeno, ali ni snishodljivo. Ako su te generacije zakratko plovile "žutom podmornicom", imale su najboljeg kapetana...

Oni koji su imali sreću da ga poznaju bili su počašćeni neizmerenom vedrinom, toplinom i vrcavim duhom, oni koji su imali sreću da se s njim zbliže bili su privilegovani za dodir sa predivnim ljudskim bićem, a onima koji to nisu ostaje zadovoljstvo otkrivanja njegovih tragova. Srećom, toliko su mnogobrojni i očigledni da nema lutanja.

Da smo zajedno, danas bismo proslavljali Brankov 47. rođendan. Mi smo tu da sakupljamo njegove rasute bisere, a on je, siguran sam, pronašao svoje "stepenice za nebo"...

MOMČILO RAJIN

Odlazak prijatelja

30. 8. 2003. Danas je umro Branko. Četiri dana prije svog rođendana, dan poslije Goranovog, sedam dana prije mog. Mi, tri djevice. Tri djevice koje su se pred nekoliko godina jedne ljetne noći točno u ponoć zatekle na vrhu navodno čarobnog brda u Glastoburyju gdje su, gladne, pojele svaka po jedan kebab. Branko je rekao: "Tri djevice i tri kebaba usred vortexa u ponoć – možda upravo u ovom času, ovim činom, na ovom mjestu remetim ravnotežu svijeta." Jesmo li je zaista poremetili? Tada? Tamo?

Jer, ravnoteža je opasno poremećena. Svijet bez Branka u njemu je nezamisliv: u jednom času je nestala nepodnošljiva količina dobrote, topline, finoće, dubine, mudrosti, pameti. Kako sam ga voljela! Kako smo ga voljeli! Upoznala sam ga kao Goranovog prijatelja, a onda je to prestalo biti važno: Branko je postao i moj prijatelj. Pravi, duboki, jedinstveni, samo jedan na svijetu. Branko.

Svijet bez Branka u njemu ne da se podnijeti. Ne želim takav svijet. Neću ga. Odbijam ga.

Zašto uporno i besmisleno nestaju oni koji su nas

voljeli, oni koje smo mi voljeli? Zašto smo okruženi sve većom gomilom zlih, ravnodušnih, malih, zlobnih, zavidnih, sitnih, koristoljubivih, glupih? Zašto Bog to tako smisli da upravo najpametnijeg, najmudrijeg među nama razvali svom snagom, iz čistog mira, ravno u tu divnu pametnu glavu, u taj mozak koji smo toliko trebali, u koji smo se pouzdavali, kojem smo išli po savjet kad smo bili zbunjeni, kad smo bili nesretni, kad nismo znali kako dalje?

Razgovor s Brankom bio je kao lijek na ranu, kao melem, kao kupka u čistoj bistroj vodi. On je znao slušati, on je čuo, on je vidio, on je razumio, on je znao voljeti. [...]

Bio je komplikiran. Stvari s njim nikad nisu išle lako i glatko. Kako sam sada sretna što su dva prijatelja, Goran i Branko, ipak, usprkos svemu, uspjeli snimiti zajednički film, "Video jela, zelen bor", u kojem sam imala čast učestvovati i to neposredno prije rata koji nas je rastjerao po svijetu. Od svih drugih, mnogobrojnih planova nije se ništa ostvarilo niti će se, sad to znamo, ikad

ostvariti. Ta definitivnost je toliko strašna da je čovjek uporno odbija prihvatiti jer mu se u protivnom čini da će mu srce prepuknuti od boli.

Branko je bio u isto vrijeme i previše darovit i previše samokritičan. Ubitačna kombinacija. Djevice: mračni, teški, zajebani, samokritični do samodestrukcije. Rekla bih još jednu riječ, tako staromodnu, tako prezrenu: čedni. Fini. To se više ne nosi, sad je u modi drskost, bezobrazluk, ambicija, posvećenost samo jednom cilju – ostvarivanju "uspjeha" pod svaku cijenu. To nije Brankov svijet.

Mrzim svijet bez njega i onu silu koja nam ga je odlučila oduzeti. Nikada neću preboljeti njegovu besmisleno okrutnu smrt i nikada neću oprostiti tom ciničnom bogu kojem se prohtjelo da nas na ovaj užasni način podsjeti na svoje postojanje. (...) Nema više nikog da nas izvuče iz barušnine, iz kaljuže, jadne i bijedne, u koju tako nepovratno tonemo. Nema nikoga da nas, kao Branko, primora da budemo bolji i viši od samih sebe. ■

MIRA FURLAN (S GORANOM I MARKOM GAJIĆEM)